

Protokoll

Styrelsens sammanträde nr 1/2020

Tid och plats

Fredag 13 mars, 2020, ForRest, Enstabo.

Närvarande ledamöter

Mikael Jonsson, Ovanåkers kommun
Inga-Lill Carlsson, Naturskyddsföreningen Gävleborg
Stefan Olander, Förbundet Svensk fåbodkultur och utmarksbruk
Elin Skogens, Region Gävleborg
Björn Schols, Mellanskog
Jan Setterberg, Svenska Jägareförbundet
Jonny Mill, Ljusdals kommun
Bengt Olsson, Sportfiskarna
Erik Olsson, LRF Gävleborg

Frånvarande ledamöter

Fredrik Skoglund, Bollnäs kommun
Ellinor Karlsson, Los bygderåd

Övriga deltagare

Hanna Alfredsson, koordinator Biosfärområde Voxnadalen
Olle Berglund, projektledare Biosfärområde Voxnadalen

Mötets öppnande

Styrelsens ordförande Mikael Jonsson öppnade mötet.

Anmälan av övriga frågor

Ingen övriga frågor anmäldes.

Fastställande av dagordning

Godkändes.

Val av sekreterare och protokolljusterare

Hanna Alfredsson valdes till sekreterare.
Stefan Olander valdes till justerare.

Godkännande av förra mötets protokoll

Föregående mötes protokoll godkändes.

Bordet runt (styrelseledamöternas omvärldsspaning)

Inga-Lill Carlsson, Naturskyddsföreningen:

- Informerar om kampanjen "Hela Sverige ställer om" som drivs av föreningen på nationell nivå.
- Länsförbundet Gävleborg tar fram en verksamhetsplan för 2020 – viktiga delar i verksamhetsplanen är bland annat att hitta fler samverkanspartners att driva projekt tillsammans med, samt att skapa balans mellan klimatanpassningsåtgärder och hänsyn till biodiversitet.

- Det pågår också ett initiativ till att på nytt väcka liv i en lokal krets i Ljusdal. I Ljusdals-kretsen går diskussionerna främst kring livsmedel, lokal livsmedelsproduktion/förädling och småföretagande.
- Länsförbunden i Gävle-Dala arbetar med frågor kring strömmande vatten. I dagsläget pågår insatser för att få igång studiecirklar om limniska miljöer (Gävle och Sandviken just nu) samt att ordna träffar med inbjudna föreläsare.

Björn Schools, Mellanskog:

- Just nu är det mycket fokus kring vattenvård och skogsbruk. Ingen kall vinter och avsaknad av rejäl tjäle har gett en ökad risk för körskador i skogsbruket. Hänsyn till vatten väger tyngre och tyngre i skogsbruket numera.

Jan Setterberg, Svenska Jägareförbundet:

- Jan ersätter Erik Matsson som tidigare representerade Jägareförbundet i styrelsen.
- Fram till sista mars pågår rovdjursinventeringen vilken görs av förbundet tillsammans med länsstyrelsen. Lokalt har rovdjursfrågan nyligen varit aktuell i biosfärområdet där Ovanåkers kommun bland annat ansökt om skydds jakt på varg i närområdet till Edsbyn.

Stefan Olander, Förbundet Svensk fäbodkultur och utmarksbruk:

- Ett nytt nummer till förbundets tidning arbetas just nu fram.
- Stefan har för Biosfärområde Voxnadalens räkning deltagit på ett seminarium i Umeå som handlade om hur skogen kan nyttjas på fler sätt än för sin träråvara. Seminariet hade mycket fokus på renbete och naturturism. Exempel belystes på entreprenörer som sålde allt ifrån tystnad och vedhuggning till unika boenden i skogsmiljö. Avtal- och kompensationsmöjligheter mellan markägare och företagare inom naturturismbranschen diskuterades också. Seminariet var en viktig kontaktyta och ett bra tillfälle att visa upp vårt biosfärområde. (Hannas notering: Näringsdepartementet och Skogsstyrelsen planerar fler seminarier under våren. Sveriges biosfärområden är en prioriterad deltagare på dessa.)

Jonny Mill, Ljusdals kommun:

- Kommunen har antagit både en förvaltningsplan för världsarvsgårdarna samt en vatten- och fiskevårdsplan för Voxnans avrinningsområde. Det är också på väg att beslutas om en damrivning i Silåsen, vilket skulle betyda mycket för arbetet med att skapa fler öppna vattensystem i kommunen.
- En kommunal styrmodell med Agenda 2030 som grund har också antagits. Ljusdals kommun är även på nytt medlem i Sveriges Ekokommuner och Ängraån (beläget i område påverkat av skogsbrand) har utsetts till naturreservat.

Bengt Olsson, Sportfiskarna:

- Sportfiskarna är ny medlem i biosfärområdets styrelse.
- Sportfiskarna är med i LIFE-projektet för den del som rör Gimån i Jämtland. Samtal har förts med länsstyrelsen om att även bli delaktiga i LIFE-projektets delar som rör Voxnan och Ljusnan.
- Angående naturturism och denna milda vinter där det knappt har funnits tillgång till is i södra Sverige – en målgrupp att inrikta sig mot är pimpelfiskare/is fiskare. Tillgången till säker is för pimpelfiske bör marknadsföras.
- Utifrån ett lokalt initiativ driver Sportfiskarna ett restaureringsprojekt i Hans Lidmans omskrivna vatten (Svartån). Nedre Tälningån är restaurerad och nästa steg är att restaurera Mållågsboån. Förhoppningsvis ska åtgärderna leda till att öring stammarna ökar. Återskapandet av Hans Lidmans vatten en kulturgärning (!) där restaureringarna ska knytas samman med att berätta om Hans Lidman. Arbetet har beskrivits i ett reportage i Sportfiskarnas medlemstidning Svenskt Fiske.

- Voxnadal ligger i Region Norr inom Sportfiskarna, bland annat med ett kontor i Gävle. Det känns därför angeläget att vara en del i biosfärområdet här.

Elin Skogens, Region Gävleborg:

- Elin har tillsammans med Hanna träffat Hälsinglands museum. Museet har ett projekt just nu där de lyfter skogsfrågorna speciellt riktat till unga skolungdomar. Projektet rör sig i ett gränsland, både geografiskt men också mellan natur och kultur. Samtal pågår om att koppla ihop projektet med biosfärområdet och bioekonomi.
- Regionala skogsstrategin – en remisskonferens planeras till den 20-21 augusti i samband med Mitiamässan i Ljusdal. De prioriterade områden som framkommit under skogsstrategins dialogprocesser är kompetensfrågor samt utvecklings- och innovationsfrågor. Men även besöksnäringen och industriellt träbyggnad, samt industriella symbioser och skydd av skog prioriterades högt.

Mikael Jonsson, Ovanåkers kommun:

- Mikael har träffat Elektras nya VD Nils Andersson. I samband med detta väcktes frågan om biosfärområdet och hur Elektra kan vara en del av det.
- Landshövding Per Bill har varit på besök hos kommunen, då rovdjursfrågan var aktuell i området under besöket fördes mycket samtal kring det.

Erik Ohlsson, LRF Gävleborg:

- Erik ersätter Anders Forsbäck som tidigare representerade LRG Gävleborg i biosfärområdets styrelse. Erik har en gård med mjölkkor, är engagerad i LRF Ungdomen i Gävleborg samt i lokalgruppen i Edsbyn.

Övriga kommentarer från arbetsgruppen/adjungerade deltagare:

Olle Berglund, biosfärkontoret:

- Olle har för fäbodörelsens räkning deltagit på en hearing om kulturarv vid Regeringskansliet. Förbundet Svensk fäbodkultur och utmarksbruk ska komma in med ett svar till utredningen.
- Olle lyfte den sedan länge pågående björnforskningen som genomförs i Tackåsen, precis utanför biosfärområdet (nära Hamra). Detta "gränsland" bör satsas på och lyftas fram som ett naturturismområde – ett förslag till framtida projekt!

Nytt från biosfärkontoret och Biosfärprogrammet Sverige

Hanna informerade om att:

- En ansökan, *BioOverTemp*, har skickats in till EUs Horizon-2020 program (steg 1). Sveriges Lantbruksuniversitet (Umeå) är projektägare där flera biosfärområden i både Sverige och övriga Europa ingår som projektpartners. Voxnadal ingår som en "*beneficiary partner*" med budget. Om ansökan går igenom steg 1 fortsätter ansökningsprocessen till steg 2 med möjlig projektstart till våren 2021.
- En projektmedelsansökan har lämnats in till Formas av Mittuniversitetet och Sveriges Lantbruksuniversitet. Projektet handlar om genomförandet av Agenda 2030 och konflikter och synergier som kan finnas mellan de globala målen. Sveriges biosfärområden ingår i ansökan och det har uttryckts att Voxnadal är intressant att ha med som en aktiv partner i projektet. Beslut om medel väntas i september.
- Biosfärområde Voxnadal medverkar i ett Formas-finansierat forskningsprojekt som drivs av Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp (2020-2021). Projektet ska ta fram riktlinjer för kommunikation om invasiva trädgårdsväxter riktad till trädgårdsägare. Hanna medverkar i projektet med 1,5 % av arbetstiden och deltog bland annat på en projekt kick-off i Alnarp i januari.

- Vi har haft fem studenter från Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala på besök i biosfärområdet. Studenterna läser till agronom med inriktning på landsbygdsutveckling. De har bland annat genomfört intervjuer med biosfärkontoret och aktörer inom fäbodrörelsen, skogsbruket och besöksnäringen.
- Ett initiativ har startats för att bilda en Hälsinge Natur- och Kulturskola som ska kopplas till biosfärområdet, världsarvet och Agenda 2030. I gruppen som arbetar med frågan ingår i dagsläget Bollnäs kommun, Naturskyddsföreningen, biosfärkontoret och BORAB. Planen på en Hälsinge Natur- och Kulturskola ska presenteras för politiker och andra intressenter under våren.
 - Bengt – Sportfiskarna driver ”klassdraget” riktat till lägre årskurser i skolan och ”skolbäcken” riktat till högre årskurserna. Erik - LRF driver ”bonden i skolan” samt ”premier-eleven” där ett stipendium på 50 000 kr delas ut till den som vill studera vidare inom de gröna näringarna. Jägareförbundet har också insatser riktade till skolan. Går det att samla alla dessa separata initiativ i en gemensam Natur- och Kulturskola? Att presentera ett gemensamt färdigt paket inklusive uppföljningspaket till skolorna?
 - Sportfiskarna, LRF, Jägareförbundet, Förbundet Svensk fäbodkultur och utmarksbruk, ..., bör bjudas in till vårens planerade möte kring en Hälsinge Natur- och Kulturskola!
- Therese Holmsten, agronom, har rekryterats till biosfärkontoret för att ta fram en aktionsplan för biologisk mångfald avseende skötsel av kommunala grönytor. Tidigare under året beviljade KF i Ovanåker ett medborgarförslag om att skapa en aktionsplan för biologisk mångfald. I arbetet med aktionsplanen deltar också Bollnäs och Ljusdals kommuner och ansatsen är att göra en aktionsplan med utgångspunkt från biosfärområdet. Första steget i arbetet är att skriva en gemensam projektmedelsansökan till LoNa-registret som har en speciell ”pollinerings-satsning” under året.
- Save the date! Den 1-2 september är det dags för den andra konferensen som riktar sig till kommuner i svenska biosfärområden. Denna gång är det Kristianstads Vattenrike som är värd för konferensen. Konferensen har genomförts en gång tidigare i Lidköping och planen är att den ska genomföras vart annat år.

Fokusområden (mål i utvecklingsplan)

Skogen som hållbar resurs

- Det region-finansierade projektet ”kvalitetsaspekter i skogsbruket” och ”tänk utanför hyggesboxen” har körts igång (2020-2021). En projekt kick-off hölls den 18 februari i Långheds bygdegård. Representanter från Rundvirke skog, Svenska Fönster, Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen Gävleborg, Högskolan i Gävle/Centrum för Logistik och Innovativ Produktion, Föreningen Spillkråkan, Mellanskog, Fetvedens Vänner samt aktörer från byggnadsvårdssektorn.
- En workshop-serie med utgångspunkt i ”skogskejdan” och under ledning av processledaren Mikael Scherdin kommer att hållas under våren. Flera av de som var med på kick-offen den 18 februari kommer att delta. Workshop-serien bekostas av Region Gävleborg. Med anledningen av nya riktlinjer kring covid-19 beslutar styrelsen att ställa in den första workshopen i denna serie vilken planeras till den 18 mars. Möjligheten att genomföra workshopen via länk ska undersökas. Notering i efterhand: De tre första träffarna i workshop-serien kommer att hållas via video-länk!
- Inom projektet finns det utrymme att rekrytera en person (max 50 %) med skoglig bakgrund (skogsmästare/jägmästare) till biosfärkontoret. Rekrytering pågår.
- Inom projektet planeras en inspirationskväll kring temat ”tänk utanför hyggesboxen”. Aktiviteten är planerad till kvällstid den 27 maj i Lena Hisveds stuga ForRest utanför Långhed (ett gott exempel på temat). Träffen riktar sig till skogsägare och aktörer inom naturturism. Filip Hedberg och Susanna Heldt Cassel är inbjudna gästtalare.

Levande vatten

- Projektmedel har sökts för Öjebäcken i Edsbyn (LOVA), bland annat för att öppna upp den delen där bäcken rinner genom en kulvert. LONA-medel har också sökts för att riva ut en damm i Hässjaån. Beslut om medel tas under våren.
- Ett LONA-finansierat projekt pågår gällande åtgärder vid Sollsjön i Ovanåkers kommun. En konsult arbetar med projekteringen och ett samrådsmöte med markägare planeras.
- Ett LONA-finansierat projekt drivs tillsammans med Sveaskog och gäller åtgärder för att ”proppa igen” diken på Sveaskogs marker (återställning av tidigare dikade marker). En konsult arbetar med projekteringen.
 - Notering – de marker i biosfärområdet som tidigare ägdes av Bergvik Skog (idag Stora Enso?) och som utgör en stor del av biosfärområdet, finns det mycket gamla dikningar från 60-talet på dessa marker (!). Frågan bör undersökas närmare för att utreda möjligheterna att driva liknande projekt tillsammans med Stora Enso (?).
- Ovanåkers, Ljusdals och Bollnäs kommuner arbetar både var för sig med egna fiske- och vattenvårdsplaner, men samverkan sker också i projektform mellan kommunerna. Regelbundna träffar ordnas och Bengt från Sportfiskarna förslås att fortsättningsvis bjudas in till dessa.
- Sportfiskarna ska inom LIFE-projektet arrangera publika aktiviteter i Gimån, Jämtland. Samverkan mellan Sportfiskarna och biosfärkontoret bör undersökas då Ovanåkers kommun är ansvariga för just kommunikationsdelen i LIFE-projektet.

Ett öppet och levande landskap

- Det regionfinansierade projektet ”fäbodrar, utmarker och småbruk – en resurs i framtiden” har körts igång. Två fäbodvallar, Hibo och Västbo, kommer att iordningställas och betas redan till sommaren.

Biosfärområdets organisation

- Styrelsen beslutar att godkänna förslaget till en fem-årig utvecklingsplan (2020-2025) för Biosfärområde Voxnadalen. Styrelsen beslutar också att utvecklingsplanen ska genomgå en årlig översyn. Förslaget till utvecklingsplan har presenterats för styrelsen två veckor innan det aktuella styrelsemötet.

Ekonomirapport

- Styrelsen beslutar att godkänna årsredovisningen (2019) till Naturvårdsverket. Årsredovisningen inkluderar en verksamhetsberättelse och en ekonomisk årsrapport. Förslaget till årsredovisning har presenterats för styrelsen två veckor innan det aktuella styrelsemötet.

Övriga frågor

- Inga övriga frågor.

Nästa sammanträde

Nästa styrelsemöte kommer att hållas den 28 maj, kl. 13.00–16.00 i Bollnäs. I vanlig ordning inleder vi med gemensam lunch från kl. 12.00. Information om plats och styrelsehandlingar skickas ut minst 2 veckor innan styrelsemötet.

Sammanträdets avslutande

Mötet avslutades cirka kl. 16.00.

Vid protokollet

Hanna Alfredsson (*Justeras* Stefan Olander)